

## Saare maakonna arengustrateegia koostamine

Valdkondlik töörühm: inimareng

27.05.2022 kell 10-13.15

Kuressaares

Osalesid: Meelis Mereäär, Anneli Tõru, Urmas Treiel, Koit Kelder, Maire Käärid, Mareli Rannap, Terje Aus, Koit Voojärvi, Märt Kõlli, Renate Pihl, Kristi Porila, Merit Kindsigo, Triin Arva, Lauren Sirp, Liise Kukk.

Juhatas ja protokollis: Jaanika Tiitson

Jaanika Tiitson tutvustas arengustrateegia koostamise protsessi, metoodikat ning selle töögrupi valdkonnas juht- ja töörühma poolt esile toodud probleeme. Ühiselt vaadati need üle ning tehti lisandusi. Sõnastati olulisemad probleemistikud ning soovitud seisundid 2035:

### 1. Tervislikud eluviisid ei ole piisavalt väärtustatud.

Eelkõige paistavad probleemsetena välja Saare maakonna meeste ja laste tervis.

- Meeste tervisekäitumine on riskialtimate ja vähem terviseteadlik kui Eestis keskmiselt.
- Saare maakonna 1. klassi lapsed on Eesti kõige ülekaalulisemad.

Need probleemid on mitmetahulised, hõlmates liikumisharjumusi, toidu- ja alkoholitarbimiskultuuri, ühiskondlikke väärtusi ja mõtteviise. Lastel saab lisada ka huvihariduse kättesaadavuse ning haridusasutustes pakutava toitlustusega seonduvat.

Ühiselt leiti, et tuleviku vaates on kõige olulisem keskenduda laste heaolule ja tervisele.

#### **Soovitud seisund 2035:**

- Saare maakonna lapsed on Eesti kõige tervemad ja õnnelikumad.

Seisundi saavutamiseks on vajalik terviklik, teaduspõhine, valdkondadeüleline ja mitmete aastate pikkune programm lastele ja peredele, mis hõlmab nii teadlikku tegutsemist kui ka seiret.

### 2. Spetsialistide puudus sotsiaal-, haridus- ja meditsiini valdkondades.

See kitsaskoht on juba käes, kuid süveneb järgmistel aastatel veelgi. Probleem on perearstide, tugispetsialistide, sotsiaaltöö erinevate spetsialistide, pedagoogide osas ning võib hakata ohustama nende valdkondade teenuste kättesaadavust. Viimastel aastatel on teravalt esile kerkinud vaimse tervise abi kättesaadavus nii täiskasvanutele kui ka lastele.

#### **Soovitud seisund 2035:**

Saare maakonnas on nii hea elu- ja töökeskkond, et siia soovitakse elama tulla. Spetsialistide tööjõuturul ületab Saare maakonnas pakkumine nõudlust. Võimalikud tegevused:

- Meie maakonna palgatase peab olema neis valdkondades vähemalt Eesti keskmine või pigem üle selle, et tekiks majanduslik motivatsioon.

- Spetsialistidele ja nende peredele on olemas paindlik eluasemeprogramm, soodne ning motiveeriv stardipakett.
- Meditsiinis ja teistes valdkondades, kus võimalik, on mitmekülgset ja inimeste jaoks võimalikult kodulähedaselt rakendatud tehnilisi lahendusi: telenõustamine, virtuaalne vastuvõturuum, telesild jne.
- Võimalikult palju pakutakse maakonnas kohapeal täiend- ja erialaõppekursusi.
- Kuressaare Haigla on arstiõppe residentuuribaasiks võimalikult paljudel erialadel.

### 3. Saarluse identiteedi väärtustamine ja sisu tulevikus:

Saarlaste, muhulaste ja ruhnlaste identiteet on selge geograafilise piiritlusega ning tugev. Kas ja milline on see tulevikus?

- Saare maakonna rahvastik saab kasvada ainult läbi sisserände. Kus asub tasakaalupunkt uute ja olemasolevate elanike ning nende kultuuritunnetuste vahel?
- Saarte murrete kõnelejaid on järjest vähem.
- Kuivõrd on meie kultuur ning identiteet kättesaadavad ning esil erinevates digiformaatides ja sotsiaalmeediakanalites, mille kaudu toimub enamik tänapäevasest suhtlusest?
- Kas ja kuidas kõnetab identiteedi hoidmine ja väärtustamine noori?

#### **Soovitud seisund 2035:**

- Saarte mured on kogukondades aktiivselt kasutusel ning nähtavad.
- Maakondlikult koordineeritud, erialaspetsialistide poolt koostatud saarluse programm või õpe on rakendatud kõikides koolides ja lasteaedades (murre, rahvariiete õpetus või riided ise, piirkondlik aja- ja kultuurilugu, pärandkultuur).
- Sümbolid on aktiivses kasutuses: info sümbolite ja rahvariiete kohta on koondatud veebi ja raamatusse ning toimib nõuandekoda. Välja on antud Saare maakonna rahvariiete raamat. Siinne käsitöö on maakonnale iseloomulik, meisterlik, uuenduslik ning esteetiliselt eksponeeritud.
- Saarte kultuur on mitmekesine, kaasaegsetes formaatides ja keskkonnas kättesaadav.
  - Traditsioonilise rahvakultuuri kõrval on väärtustatud professionaalne loominguline tegevus. Suuremate ürituste ja festivalide ideid kaalutakse laste ja noorte vaatest.
  - Kaasaegsed kultuuri- ja konverentsikeskused panustavad maakonna majandusse ning vähendavad külastusmajanduse hooajalisust.
  - Erinevad fondid aitavad tuua maakonda kultuurivaldkondade tippe end erialaselt teostama.
  - Saarlased ise ning nende tegemised omavad rahvusvahelist kõlapinda.
  - Oluline Saare maakonna audiovisuaalne kultuuripärand on digitaliseeritud ning avaldatud.